

Weinbergers web van **verbondenheid**

Het web verandert de manier waarop we de wereld indelen en waarde toekennen aan de dingen die we vinden. „Er is geen beste manier om de wereld te organiseren”, aldus internetfilosoof David Weinberger.

Laura den Edel

Het web is als een keukenla waar je alle spullen bewaart die nergens anders bij horen, de diversen. Veel informatie is wel gerelateerd, maar de oude manieren van informatie ordenen, zoals dat in een bibliotheek gebeurt op genre of alfabetische volgorde, zijn niet meer belangrijk. Welkom op het web, waar alles divers is – en welkom in je eigen leven, want het web en de toepassingen ervan hebben effect op je leven, aldus filosoof David Weinberger. De Amerikaans-Joodse onderzoeker David Weinberger, werkzaam aan Harvard, publiceerde afgelopen mei het boek *Everything is miscellaneous: the power of the new disorder*. Het boek is bij de boekhandels ingedeeld in de sectie 'Economie' en is opgedragen aan bibliothecarissen. Misschien futiele details, maar voor Weinberger is het de kern van de zaak. „In een boekwinkel is het maar op één plaats te vinden, het kan maar op één plek bestaan. Dat is iets waar we van af moeten als we het hebben over het internet. Het web zorgt ervoor dat we alle spullen op eindeloos veel manieren kunnen categoriseren en dat verandert fundamenteel de manier waarop we de wereld zien en ermee omgaan,” aldus Weinberger, die tijdens Soekot op PICNIC '07 in Amsterdam was, een festival en tegelijkertijd conferentie over innovatie, media, entertainment, kunst en wetenschap.

Weinberger is een zogenaamde 'internet-filosoof'. Hij is Joods – en agnost, definieert

hij zichzelf. Voor zijn vrouw vraagt hij even naar het religieuze leven in Amsterdam. „Zij is orthodox en we vroegen ons af wat in deze stad gebeurt. We vinden Amsterdam prachtig.” Het is een enthousiaste man, een 'internetprofeet', zoals hij door sommigen genoemd wordt, en hij geeft tijdens het festival verschillende lezingen. Met veel grappen, anekdotes en gebruik van veel beeldmateriaal doet hij zijn verhaal.

De wereld bestaat uit atomen die we moeten indelen, zodat we ze kunnen terugvinden, en dat zorgt voor dilemma's. Een winkel

*Het web
democratiseert –
je kunt je blunders
niet verbergen*

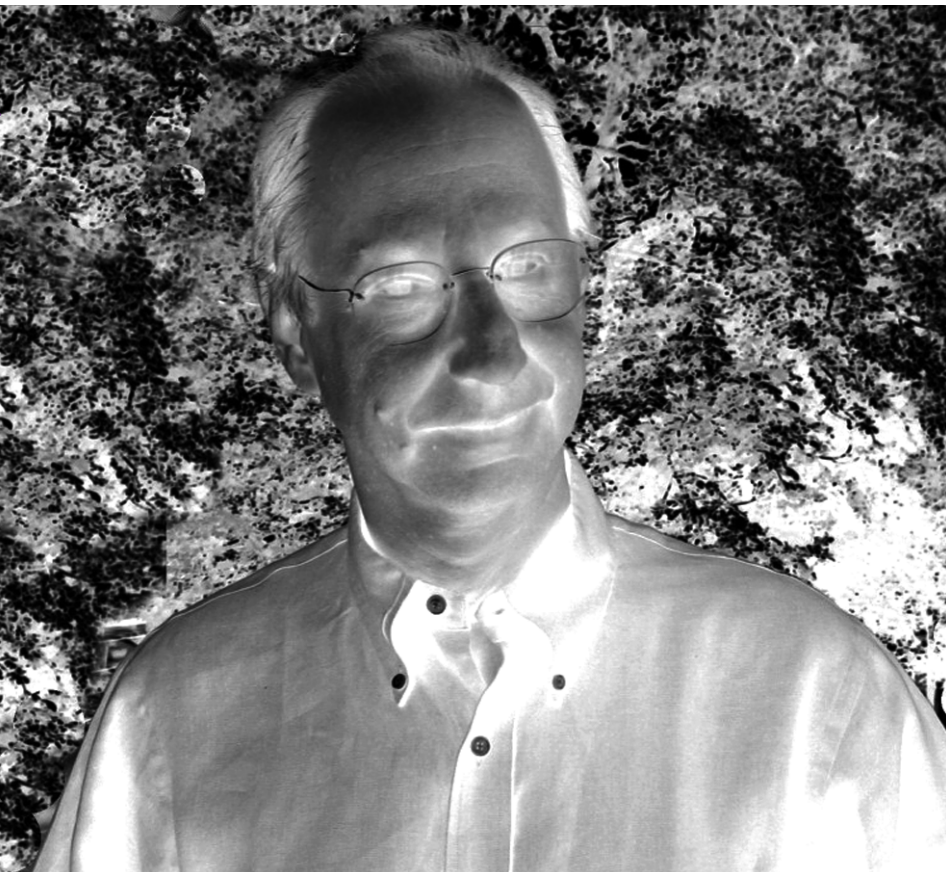
voor bijvoorbeeld kantoorartikelen is zo ingericht dat de meeste producten maar op één plek staan. Een zo logisch mogelijke plek, maar toch maar één of hooguit twee. Als je een printer wil kopen moet je in de winkel naar drie of vier verschillende stellingen. Het apparaat, de inkt (zwart en kleur), de kabels en het papier liggen allemaal op een andere plek.

Internet-'winkels' werken heel anders. Alles wat past bij een printer, ligt er voor de bezoeker vlakbij, op hetzelfde scherm en hoogstens een paar klikjes weg. En niet alleen dat, ook alle andere producten die de kopers van dezelfde printer kochten, vind je in de buurt, net als de beoordelingen van gebruikers en de critici. „We winkelen anders en veel natuurlijker,” vindt Weinberger. „Want onze behoeften zijn associatief en geclusterd en niet in strakke banen te leiden.”

„We moeten af van het idee dat er een beste manier is om de wereld te organiseren” schrijft Weinberger in de inleiding van zijn boek. Aan de hand van veel aansprekende voorbeelden, van de geschiedenis van het alfabet tot het periodieke systeem van de elementen, laat Weinberger zien dat we alles in hokjes willen zetten, maar dat die hokjes voor iedereen anders zijn.

Zee van rommel

Hoe beïnvloedt dit alles ons dagelijks leven? „We moeten opnieuw leren wat we de moeite waard vinden”, zegt Weinberger. „Kranten en zelfs tijdschriften voor kleine doelgroepen blijven oppervlakkig. Ze berichten over zaken die de lezer wil weten, maar dat kan nooit diep en breed genoeg zijn om te voorzien in alle behoeften van alle gebruikers. Zelfs diepgaande stukken gaan de hobbyisten niet diep genoeg. Papier media moeten nu eenmaal selecteren. Maar op het web kunnen mensen hun hobby's en interesses lekker uitleven en daar zelfs de randverschijnselen van ont-

David Weinberger

dekken. Maar dan moeten de gebruikers wel gaan ontdekken wat ze de moeite waard vinden." De mensen wachten niet meer op wat hen wordt voorgeschoteld als 'belangrijk', ze gaan nu zelf ontdekken wat het nieuws van de dag is. „En heel veel informatie op het web is helaas rommel. Ik schat dat 95 procent niet de moeite van het lezen waard is. Een groot voordeel is wel dat de gemiddelde gebruiker nooit het idee krijgt dat hij in een zee van rommel naar die vijf procent moet zoeken. Nee, de meeste gebruikers beginnen heel smal, dankzij een sociaal netwerk, bijvoorbeeld via een e-maillijst. Het blijkt zelfs dat iemand die het internet net aan het ontdekken is maar een paar websites bezoekt, en het maar 'klein' vindt. Pas als iemand wat meer zijn weg weet te vinden, maakt hij wat uitstapjes naar onbekend gebied.

„Het werkt precies zoals in het *offline* leven, je gebruikt de mensen om je heen om erachter te komen wat van belang is en welke mensen je kunt vertrouwen. Het web is alleen een beschaafde manier.”

Boeken waren luxe

Beoordelen wat geloofwaardig is op het web is een vaardigheid die je moet leren. „Ik ben er helemaal voor om schoolkinderen mediales te geven, waarbij ze zelf ontdekken wat geloofwaardig is en wat niet. Nu is het zo dat een docent een opdracht voor onderzoek geeft en er maar twee websites op de lijst mogen staan. Voor de rest moeten ze boeken gebruiken. Ik zou het om willen draaien, leer-

lingen kunnen met een lijst websites komen, die kunnen ze klassikaal bespreken op gelidigheid en geloofwaardigheid en pas als echt niet gevonden kan worden wat ze zoeken, gaan ze naar de bibliotheek.

„Vroeger hadden we de luxe dat alleen boeken waar iemand in wilde investeren werden gepubliceerd. Als een boek verschijnt heeft het dus automatisch een stempel van gelidigheid. We kunnen er tot op zekere hoogte vertrouwen in hebben. Dat heeft ons lui gemaakt en nu moeten we andere manieren vinden om de waarde van teksten te beoordelen. Een professioneel ogende website over kanker, met een bestaand adres en artsen die bij name genoemd worden, nemen we dan serieuzer dan een website over hetzelfde onderwerp met New Age-muziek en een vage theorie over alternatief kanker genezen. Beide websites mogen op het web bestaan, maar we creëren zelf de instrumenten om te beoordelen welke we vertrouwen. De meeste mensen laten dit soort websites met rust en wie wel alternatieve sites zoekt kan ze makkelijk vinden.”

Permanent zichtbaar

„Het web democratiseert”, vindt Weinberger. „E-mail werkt democratiserend in bedrijven. Tegenwoordig worden berichten zomaar op en neer door de hele hiërarchie gestuurd en we slaan in die e-mails informele taal en gewoontes aan. Omdat het toch communicatie is tussen mensen, verandert het de relatie tussen de werknemer die laag op de ladder

staat en de baas.” Internet heeft ook de manier van politiek bedrijven veranderd. De Amerikaanse president Franklin D. Roosevelt (1933-1945) kon nog voor het grote publiek geheim houden dat hij in een rolstoel zat, „maar alle opvallende acties van politici staan tegenwoordig al dezelfde dag op YouTube. Het heeft ervoor gezorgd dat politici menselijker zijn geworden, meer zoals jij en ik. Ze kunnen hun blunders niet meer ontkennen en dus geven ze die toe. De drempel wordt lager.”

Traditie van gesprek

„Het internet tornt ook aan ideeën die we onbewust met ons meedragen. Bijvoorbeeld het Verlichtings-idee dat er één ultieme waarheid is. In je eigen straat, in je eigen wereldje kun je vasthouden aan een bepaalde waarheid die voor jou en je vrienden geldt, maar *online* kom je onvermijdelijk mensen tegen die het daar niet mee eens zijn. Er vindt discussie plaats. Ik vind het passen in de Talmoedische traditie van het aanvaarden van verschillende interpretaties, het aangaan van een voortdurend gesprek. Neem de uitdrukking 'twee Joden, drie meningen' – op het internet wordt altijd alles tegengesproken.

„Het is wel nodig om sommige sites grondig te 'bewaken', dat wel. Wikipedia is daar een interessant voorbeeld van.” Deze 'open' *online* encyclopedie wordt gecreëerd en bijgehouden door de gebruikers, en daarbij zijn amateurs die heel veel weten, echte professionals of – zoals we laatst hebben ontdekt – leden van de Nederlandse koninklijke familie. „Op webpagina's van Wikipedia gaat de discussie door totdat iedereen letterlijk 'on the same page' is. Er is consensus. En zoals bij de medische websites vinden we zelf manieren om te beoordelen of we het daarmee eens zijn.”

Zoals gezegd, Weinberger is een 'internet-profeet'. Deze bijnaam krijgt hij vooral van critici die vinden dat deze filosoof veel te positief is over die 'zee van rommel'. Veel mensen hebben geen tijd om een heel scala aan nieuwe vaardigheden aan te leren waarmee de informatie kan worden gewogen. „Daarom zal journalistiek blijven bestaan,” zegt Weinberger, en daarmee geeft hij zijn critici tot op zekere hoogte gelijk. „Maar daarnaast zullen ook de blogs blijven bestaan, waar amateurs hún versie van het nieuws geven.” ◀

D. Weinberger - *Everything is Miscellaneous*. Uitg. Times Books.

FOTO: LEAH WEINBERGER